

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 001-02-1/2023/4

EPA 728-IX

Ljubljana, 13. 9. 2024

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 – ZFDO-F, 81/18 – odl. US in 16/23) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23), sprejela naslednje

Mnenje

k Predlogu za začetek postopka za spremembe Ustave Republike Slovenije z osnutkom Ustavnega zakona (UZ112,114,118).

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 19. seji 8. 5. 2024 obravnavala Predlog za začetek postopka za spremembe Ustave Republike Slovenije z osnutkom Ustavnega zakona (UZ112,114,118), EPA 0728 – IX (v nadaljevanju: predlog za začetek postopka ustavnih sprememb), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev Državnega zbora (v nadaljevanju: predlagatelji).

Komisija **ne podpira** predloga za začetek postopka ustavnih sprememb.

* * *

V imenu predlagateljev je Janez Cigler Kralj, poslanec Državnega zbora (v nadaljevanju: predstavnik predlagateljev) predstavil predlog za začetek postopka ustavnih sprememb 112., 114. in 118. člena Ustave.

Predlagatelji izpostavljajo ključno slabost sedanjega sistema, ki je v tem, da Državni zbor po izvolitvi predsednika vlade na njegov predlog imenuje tudi ministre, kar je za parlamentarni sistem neobičajno in v praksi povzroča težave. To dvojno glasovanje pomeni, da je postopek dolgotrajnejši in manj učinkovit, poleg tega bi se lahko celo zgodilo, da bi o predsedniku vlade ter o ministrih glasovale različne koalicije. Predlagatelji opozarjajo še na nejasno odgovornost ministrov, saj predsednik vlade lahko predlaga razrešitev ministra, Državni zbor razrešitve ne potrди, kar se je v preteklosti že zgodilo, kar pomeni, da bi moral predsednik vlade delati z ministrom, ki mu ne zaupa več. Trenutni sistem prav tako daje možnost izigravanja konstruktivne nezaupnice, ko se nasprotniki vlade lahko poenotijo zgolj o izvolitvi novega predsednika vlade, ne pa tudi o imenovanju ministrov.

Predlog tako prinaša prenos pristojnost za imenovanje in razreševanje ministrov z Državnega zbora na predsednika Republike Slovenije (v nadaljevanju: predsednik republike) na predlog predsednika vlade. Glede na to, da bi, v skladu s predlaganimi spremembami, Državni zbor imel pristojnost za imenovanje predsednika vlade, ne pa tudi ministrov, bi bila v Ustavi predvidena zgolj interpelacija vlade in ne več posameznih ministrov. Predlagatelji so prepričani, da bi na ta način institut interpelacije pridobil na pomenu, saj ob sedanji ureditvi interpelacije ministra ta velikokrat ostane pri zagovorih sam oziroma le s svojo ekipo, medtem ko predsednik vlade na posameznih interpelacijah niti ni navzoč in ne brani svojega

ministra. Z novo rešitvijo bi moral biti predsednik vlade ob interpelacijah navzoč in braniti delo vlade ali posameznega ministra; izkazati bi moral politično podporo, saj bi bila interpelirana celotna vlada. Glede na razpravo med predlagatelji se v predlogu ohranja zaslišanje ministrskih kandidatov v Državnem zboru oziroma njihova predstavitev na matičnem delovnem telesu, kar pa se v nadaljevanju priprav predloga ustavnih sprememb lahko še spremeni.

S predlogom sprememb se določanje sestave vlade želi izvzeti iz zakonskega urejanja in ga prepustiti vladi sami, saj vlada prevzema odgovornost za vodenje države in je prav, da si resorje oblikuje tako, da bo lahko najbolj učinkovito uresničevala zastavljene cilje. Zakon o Vladi Republike Slovenije (ZVRS) pa bi še naprej urejal pristojnosti vlade, delovna področja ter pristojnosti ministrstev.

Predstavniki predlagateljev je zagotovili, da so opravili široko razpravo, za predlagane spremembe je bila pripravljena dobra strokovna utemeljitev predlogov sprememb, pri čemer je za zgled služil nemški sistem, ki je stabilen in preizkušen.

V imenu Strokovne skupine za področje imenovanja ministrov (v nadaljevanju: strokovna skupina) je mnenje strokovne skupine k predlogu za začetek postopka ustavnih sprememb predstavil dr. Janez Pogorelec (v nadaljevanju: predstavnik strokovne skupine). Strokovna skupina je končno poročilo o predlaganih spremembah 112., 114. in 118. člena Ustave sprejela septembra 2023. Spremembe so vsebinsko enake tistim, ki so bile predlagane že 2001 in jih strokovna skupina v celoti podpira. Glede na to, da gre že za 6. poskus spreminjanja teh členov Ustave, strokovna skupina upa, da bodo tokrat sprejete. V svojem mnenju poudarjajo, da v skladu s predlaganimi spremembami v Državnem zboru ne bi bilo več dvojnega glasovanja o vladi in ministrih, hkrati pa bi poslanci še vedno obdržali praktično enakovredno močan institut za uveljavljanje politične odgovornosti ministra kot je sedanja interpelacija o delu ministra. S spremembo se želi odpraviti sedanjo anomalijo, da se v Državnem zboru ob vprašanju konstruktivne nezaupnice lahko poenotijo o nezaupnici vladi, ne pa tudi o imenovanju nove vlade; nemški model po drugi strani sledi rešitvi, v kateri vladi lahko izreče nezaupnico samo tista konstruktivna večina, ki je zmožna postaviti novo vlado. Podvinski osnutek slovenske Ustave je v 110. členu takšni rešitvi še v celoti sledil, nato pa se je v zadnji fazi sprejemanja Ustave v 112. člen Ustave vrnila določba, da tudi ministre imenuje Državni zbor. Izvorni model konstruktivne nezaupnice je bil tako, predvsem z dvojnimi glasovanjem o predsedniku vlade in ministrih, spremenjen. Vse to prinaša nejasno odgovornost ministrov znotraj vlade, ali je minister odgovoren predsedniku vlade ali Državnemu zboru, ki ga je imenoval. Predsednik vlade se odgovornosti zlahka izogne, kar vidimo pri obravnavah interpelacij o delu ministrov, ko mnogokrat izgleda, da je interpelacija zgolj stvar interpeliranega ministra ter njegove ekipe, kar pa za parlamentarni sistem ni dobro, saj v njem nastopa vlada nasproti parlamenta. Tako pri nas do interpelacij dela celotne vlade praktično ne prihaja za razliko od Nemčije. Zaradi dvojnega imenovanja je celoten postopek imenovanja vlade, kot že rečeno, dolgotrajnejši, ki ga dodatno zakomplicira še zaslišanje ministrov na pristojnih odborih Državnega zbora.

Po mnenju poročevalca strokovne skupine obstaja širok konsenz, tudi v Državnem zboru, o tem, da dvojno glasovanje o vladi povzroča resne težave v funkcioniranju institutov politične odgovornosti in da ta model ni dober; kar potrjuje že 6 poskusov, da bi ga spremenili.

Pri uvajanju sprememb pa gredo pomisleki predvsem v smeri prevelike vloge predsednika republike in da bi s tem, ko bi predsednik republike imenoval ministre, zmanjšali moč Državnega zbora. Opozorila so šla celo v smeri, da bi to morda vodilo v neke vrste polpredsedniški sistem. Predstavnik strokovne skupine je poudaril, da je mogoče takšne očitke zlahka zavrniti, saj ima predsednik republike pri oblikovanju vlade samo protokolarno vlogo, vsebinsko vlogo pa ima predsednik vlade, saj se ministre imenuje in razrešuje na njegov predlog in zato o premiku v polpredsedniški sistem ne more biti govora. Posebej je

bilo poudarjeno, da pri imenovanju ministrov s strani predsednika republike ni pričakovati težav, saj bi v primeru neimenovanja predlaganih ministrov kršil Ustavo in bi se takoj znašel pod ustavno obtožbo. V okviru 6 poskusov spreminjanja postopkov imenovanja ministrov so bili tudi predlogi, da bi se pri tem vlogo predsednika republike popolnoma zanemarilo in bi predsednik vlade ministre imenoval sam. Vendar se je izkazalo, da je pri nasprotovanju spremembam v resnici glavna težava na strani poslancev, ki se ne želijo odreči vplivu, ki ga imajo pri imenovanju in še posebej pri razreševanju ministrov. Strokovna skupina zato podpira predlagano rešitev, po kateri bi se imenovanje in razreševanje ministra iz Državnega zbora preneslo na predsednika republike, hkrati pa strokovna skupina predlaga črtanje 2. odstavka 113. člena Ustave - črtanje zaslišanja na matičnem odboru, ki glede na spremembe ni več potrebno. Ta sprememba za sam sistem sicer ni nujna, zaslišanje lahko celo ostane, vendar to zavleče postopke imenovanja vlade.

Sprememba 118. člena - črtanje interpelacije o delu ministra je logična posledica tega, da ministrov Državni zbor ne imenuje in razrešuje več. Strokovna skupina ocenjuje, da bodo predlagane spremembe Ustave sprejete le, če bo mogoče najti rešitev, ki bo odpravila ključne pomisleke poslancev, kot so bili že omenjeni - vprašanje prenosa pristojnosti, pomisleki o krnitvi vloge poslancev pri imenovanju in razrešitvi ministrov, zmanjšanje moči Državnega zbora.

Glede na to, da v 118. členu Ustave že obstaja uveljavljen institut interpelacije o delu vlade, strokovna skupina predlaga, da bi Državni zbor v okviru interpelacije o delu vlade še vedno imel možnost izraziti nezadovoljstvo z delom posameznega ministra. Zato v svojem mnenju podajajo predlog za določbo drugega odstavka 118. člena, ki je trenutno zgolj delovna varianta, ki bi se glasila: »Po razpravi o interpelaciji lahko državni zbor izrazi nezadovoljstvo z delom enega ali več ministrov, lahko pa tudi izglasuje nezaupnico vladi na način, določen v 116. členu.« Takšen izraz nezadovoljstva bi seveda lahko imel zgolj politične posledice, vendar pa bi bile te zelo močne. Težko si je namreč predstavljati ministra, ki bi mu večina v Državnem zboru izrazila nezaupanje in ne bi odstopil. Isto velja tudi za predsednika vlade, ki bi zagotovo predlagal razrešitev takega ministra, če ta ne bi že prej odstopil sam. Predsednik vlade, ki tega ne bi storil, bi vsekakor tvegala, da prejme konstruktivno nezaupnico, čemur bi sledil padec vlade. Državni zbor bi na ta način pridobil zelo učinkovito sredstvo za uveljavljanje odgovornosti posameznega ministra. Tako bi končno rešili problem dvojnega glasovanja o predsedniku vlade in ministrih, ne da bi bistveno okrnili sedanji način uveljavljanja individualne odgovornosti ministrov. Predstavniki strokovne skupine je poudaril, da bi bila dodatna prednost take ureditve v tem, da bi se bolj jasno pokazala odgovornost predsednika vlade za delo celotne vlade in bi se vzpostavila jasnejša linija odgovornosti. Sistem bi bil bolj delujoč in bolj v skladu s kolektivno odgovornostjo za delovanje celotne vlade, saj bi vlada v razmerju do Državnega zbora nastopala kot celota. Strokovna skupina podpira predlagano spremembo in ponuja to dodatno rešitev, če bi to pomenilo, da se lažje pride do predlaganih sprememb Ustave v celoti.

Koordinator Ustavne komisije Državnega zbora dr. Igor Kaučič (v nadaljevanju: koordinator Ustavne komisije) je izpostavil, da je po dobrem letu dni ustavnorevizijskega postopka strokovna skupina soglasno sprejela mnenje, kot je bilo predstavljeno s strani predstavnika strokovne skupine in ki je odraz desetletne strokovne publicistike in raziskovanja na tem področju. Ugotavlja se, da gre za neke vrste usklajevanje oziroma avtentičen povzetek nemške ureditve, ki je bila ob pripravi Ustave vključena v naš ustavni red, vendar nato izpeljana nedosledno. S strokovnega vidika ne gre za zahtevno vprašanje, je pa bila v dosedanjih poskusih sprememb vedno znova izpostavljena bojazen o krnitvi pristojnosti Državnega zbora. Koordinator Ustavne komisije je še opozoril, da je 30-letna praksa pokazala, da obstoječa ureditev otežuje učinkovito delo vlade.

Koordinator Ustavne komisije je še izpostavil, da Ustavna komisija Državnega zbora šele začenja z obravnavo tega vprašanja in je zato dobrodošla vsaka razprava in izmenjava mnenj o tem, ali naj se postopek za spremembo Ustave na tem področju sploh začne.

Za obravnavo na seji komisije so člani prejeli spremni dopis koordinatorske Ustavne komisije dr. Igorja Kaučiča z Mnenjem Strokovne skupine za področje imenovanja ministrov o predlogu, da se začne postopek za spremembe 112., 114. in 118. člena Ustave Republike Slovenije, z osnutkom ustavnega zakona in preglednico besedil odprtih členov ustavnorevidijskega predloga EPA 728-IX.

* * *

Komisija je opravila razpravo o predlaganih spremembah Ustave glede postopkov imenovanja ministrov in pohvalila angažiranost pri pripravi predlogov in delovanje strokovne skupine.

Komisija podpira pripravo bolj jasnega in hitrejšega modela imenovanja vlade ter večjo odgovornost predsednika vlade za delovanje celotne vlade in vseh ministrov, vendar je bilo pri tem izpostavljeno tudi nekaj vprašanj in dilem.

Komisija je opozorila, da glede na več kot 30-letno delovanje parlamentarnega sistema razlogi za spreminjanje Ustave ne smejo izhajati iz argumentov, da sistem imenovanja vlade ne deluje, saj to ne drži, sistem je ves čas deloval in v okviru zapisanih rokov je vedno prišlo do imenovanja nove vlade, je pa mogoče o vzpostavljenem sistemu vedno govoriti, odpirati vprašanja in razpravo ter ga nato dopolniti v delu, ki je pomanjkljiv in ga izboljšati.

V zvezi s predlagano spremembo 118. člena Ustave, ki bi pomenila, da se interpelacijo o delu ministra črta, interpelacijo o delu vlade pa bi se jasno navezalo na konstruktivno nezaupnico, je bila na seji komisije izražena bojazen, da bo lahko prišlo do preobremenjenosti vlade z interpelacijami, če bo pri vsaki težavi s posameznim ministrom interpelirana celotna vlada. Število interpelacij bi lahko zelo naraslo, zato je komisija zanimala, ali je mogoče glede takšnih bojazni vzpostaviti kakšne varovalke. Po mnenju nekaterih članov komisije bi morala še naprej ostajati tudi možnost interpeliranja posameznega ministra, da Državni zbor glasuje tako o imenovanju kot o razrešnici ministrov, saj na takšen način poslanci in poslanke, kot izvoljeni predstavniki ljudstva, vplivajo na imenovanje ministrov, ki niso izvoljeni na volitvah. Ob tem je bila izpostavljena tudi nujnost sprejema politične odgovornosti poslancev koalicije in v primeru izglasovane nezaupnice vladi bi morale slediti predčasne volitve. V razpravi je bilo tudi rečeno, da bo interpelacija o delu vlade dober pokazatelj predsedniku vlade, da v njenem delovanju nekaj ni v redu; v razpravi ob interpelaciji vlade pa bo mogoče usmeriti kritiko ali pohvalo v posameznega ministra ter dati možnost predsedniku vlade, da nadaljnja razmerja v vladi ureja sam.

Predstavniki predlagateljev je glede dilem o morebitni preobremenjenosti vlade s številnimi interpelacijami izpostavil, da predlagatelji ne verjamejo, da bi prihajalo do zlorab instituta interpelacije; menijo celo, da bo po novem interpelacija o delu vlade postala bolj pomemben institut, kot je zdaj interpelacija o delu posameznega ministra. Ob tem bo moral biti predsednik vlade ob interpelaciji prisoten v Državnem zboru in se ne bomo srečevali s primeri, ko je interpelacija le stvar interpeliranega ministra. Po mnenju predlagateljev bo predsednik vlade takšen institut prisilil v več dialoga znotraj vlade, saj bo moral svoje ministre zagovarjati v Državnem zboru, zanje prevzemati večjo odgovornost in ob interpelaciji braniti delo celotne vlade. Zato so predlagatelji prepričani, da bo takšna oblika interpelacije nadzorno vlogo Državnega zbora celo povečala in ne zmanjšala, kot je bila v razpravi izražena skrb.

Predstavniki strokovne skupine je ob bojaznih o povečanju števila interpelacij opozoril, da vlaganje velikega števila interpelacij za vsako najmanjšo malenkost oziroma nezadovoljstvo

pomeni izgubo kredibilnosti predlagateljev interpelacij in zato meni, da ni pričakovati večjega porasta interpelacij. Poudaril je, da bi bilo normalno, da se predsednik vlade že zdaj udeležuje interpelacij o delu posameznega ministra, saj gre konec koncev za kolektivno odgovornost o delu vlade, vendar vemo, da temu ni tako, in kaže, da je predsednik vlade odmaknjen od politične odgovornosti. Ravno zato pri nas praktično nimamo interpelacij o delu vlade in konstruktivnih nezaupnic, ker se vsa energija izčrpa že ob interpelacijah o delu posameznega ministra. V tem delu je predstavnik strokovne skupine opozoril na težave našega sistema, pri čemer je poudaril, da smo sami nanj navajeni in zato težav niti ne zaznavamo več, če pa bi bolje poznali sisteme v drugih državah – npr. v Nemčiji, bi videli, da imamo težavo. Predsednik vlade v našem sistemu težko prevzema odgovornost za delo posameznega ministra, zato bi težko rekli, da naš sistem politične odgovornosti odlično deluje.

S strani predstavnika strokovne komisije je bilo še opozorjeno, da v sistemu parlamentarne demokracije vlada odgovarja parlamentu in ravno zato parlament nima vloge pri kadrovanju vlade, parlament vlade ne kadruje, ampak ji samo izrazi podporo ali pa ji podporo odvzame. Poslanci, po besedah predstavnika strokovne skupine, nosijo odgovornost pred svojimi volilci in ta odgovornost se običajno preverja vsake štiri leta in zato parlament zgolj izraža podporo vladi ali jo odvzame; odgovornost za delo vlade pa nosi njen predsednik in predlagane ustavne spremembe želijo tudi v naš sistem vnesti takšen način imenovanja in odgovornosti.

Glede na predlagane spremembe imenovanja ministrov je bil izpostavljen tudi pomislek o smiselnosti zaslišanj ministrskih kandidatov v Državnem zboru, če ta nima več nobene vloge pri samem imenovanju ministrov. Predstavitev ministrskih kandidatov bi se morala zato opraviti na drug način, ki pa bi tudi moral imel vpliv na njihovo imenovanje. Predlogi so šli tudi v smeri, da naj mandatar sam opravi pogovore s predlaganimi kandidati in oceni, ali so primerni ali ne in nato predstavi celotno ekipo oziroma da se ministrski kandidati predstavijo le predsedniku republike, če jih bo imenoval.

Predstavnik predlagateljev se je strinjal z razmišljanji, da je v skladu s spremenjenim načinom imenovanja in razreševanja ministrov najbolj logična rešitev, da se zaslišanja ministrskih kandidatov v Državnem zboru odpravijo, se je pa prav tako strinjal, da bi bilo dobro najti neko rešitev, kako bi se ministrski kandidati vseeno predstavili javnosti.

Na seji komisije je bilo precej razprave namenjene tudi vprašanju, kaj se zgodi v primeru, če predsednik republike s strani predsednika vlade predlaganih ministrskih kandidatov oziroma katerega od njih ne bi želel imenovati. Predlagatelji in strokovna skupina ta akt sicer predstavljajo kot protokolarni del postopka. Zato so na seji komisije potekala razmišljanja tudi v smeri, da bi bila v predlog sprememb Ustave zapisana obveza predsednika republike, da mora imenovati predlagane kandidate za ministre oziroma jih mora razrešiti. Hkrati je bilo izpostavljeno tudi opozorilo, da pa je predsedniku republike treba dati tudi možnost, da izrazi nestrinjanje z določenim kandidatom za ministra (npr. kot je to v Italiji). Premislek komisije je bil zato tudi, da je predsednika republike morda najbolje iz postopkov imenovanja in razreševanja ministrov umakniti in je imenovanje ministrov odgovornost predsednika vlade, čeprav v tem primeru odpade protokolarna vloga predsednika republike, kar pa prav tako, po mnenju dela komisije, ni dobra rešitev, saj državo definirajo tudi svečani dogodki in protokol.

Predstavnik predlagateljev je poudaril, da bi se predsednik republike v primeru neimenovanja ministrov, ki bi mu jih predlagal predsednik vlade, takoj znašel pod ustavno obtožbo in gre za identično ureditev kot v primeru razglasitve zakonov. Predstavnik predlagateljev je še poudaril, da želijo, da je v imenovanje ministrov vključen tudi predsednik republike, ki imenovanje opravi kot protokolarno dejanje. Je pa tudi med predlagatelji potekala debata o možnosti popolnega umika predsednika republike iz procesa imenovanja ministrov, vendar so na koncu ocenili, da ravno zaradi umanjkanja protokola to ni sprejemljivo.

Komisija je razmišljala še o možnosti, da bi moral mandatar ob svoji predstavitvi v Državnem zboru predstaviti že tudi ogrodje svoje ministrske ekipe z imeni. Na ta način bi bil Državni zbor še vedno vpet v dogajanje glede ministrskih kandidatov, ob tem pa bi se lahko opravila tudi razprava o predlaganih ministrskih kandidatih.

Predstavniki predlagateljev je pojasnil, da so pobudniki ustavnih sprememb razpravljali tudi o tej možnosti, vendar se na koncu niso odločili zanjo, pri čemer so izpostavili predvsem politične zadržke, saj mnogi kandidati svojega imena ne bi bili pripravljeno dati na razpolago mandatarju vnaprej in tvegati morebitne neizvolitve. Tudi predstavniki strokovne skupine je opozoril na njihove zadržke glede predhodne predstavitve ministrskih kandidatov ob predstavitvi mandatarja in njegovega programa. Prepričani so, da bi mandatar v takšnem sistemu težko pridobil najboljše kandidate za ministrska mesta, saj se ne bi bili pripravljeno izpostavljati v trenutku, ko ni jasno niti to, ali bo mandatar v Državnem zboru potrjen. Ob tem je opozoril tudi, da je treba imeti v mislih tudi možnost, da bi bilo več kandidatov za mandatarja in bi to pomenilo, da bi vsak od njih že v začetni fazi moral zbirati ministrska imena, ki bi nato krožila v javnosti. Predstavniki strokovne skupine je tudi poudaril, da ima mandatar v trenutku, ko se predstavlja v Državnem zboru, znotraj svoje koalicije, ki ga bo podprla, že narejen obris bodoče ministrske ekipe in v koaliciji so imena ministrskih kandidatov več ali manj že znana.

Predstavniki strokovne skupine je pojasnil, da se strinja s pripombami v razpravi, da je nemški model, po katerem je povzeta naša ureditev imenovanja vlade, precej bolj kompleksen in z večjim naborom možnosti ukrepanja, vendar je ob pripravi predloga naše Ustave prevladalo mišljenje, da bi bil to preveč kompleksen sistem in zato na koncu ni bil v celoti izpeljan. Prav tako je poudaril, da meni, da strokovna skupina ne bi imela težav, če bi v Ustavo jasno zapisali, da predsednik republike mora imenovati ministra na predlog predsednika vlade in ga mora razrešiti. Ponovno je tudi poudaril, da predsednika republike v primeru neimenovanja ministrskih kandidatov čaka ustavna obtožba. Opozoril je še, da bo v primeru interpelacije o delu vlade res poklicana na odgovornost celotna vlada, znotraj interpelacije o delu vlade pa se bo lahko razpravljalo tudi o odgovornosti samo enega ali več ministrov, ki se jim tako izreče nezaupanje v njihovo delo.

Komisija je poudarila, da je pri predlagani spremembi Ustave bistvena odločitev in pripravljenost poslancev Državnega zbora, da določene pristojnosti imenovanja in razreševanja ministrov prenesejo na predsednika republike in od tega premisleka je odvisno, ali bo predlagana sprememba v 6. poskusu sprejeta ali ne ter da gre za bistveno spremembo sistema, kot smo ga poznali doslej in ne zgolj za manjše popravke.

Koordinator Ustavne komisije se je strinjal z mnenjem komisije, da gre pri predlaganih spremembah v resnici za sistemsko spremembo, saj gre za spremembo načina oblikovanja vlade, ki ima pomembne posledice na način uveljavitve odgovornosti vlade in položaja Državnega zbora v tem sistemu. Izpostavil je, da obstajajo različni sistemi oziroma modeli imenovanja vlade, s prednostmi in slabostmi, na koncu se je treba odločiti, ali je sistem, kot ga imamo in je, kot že rečeno, utemeljen v določenih zgodovinskih okoliščinah v 90-letih ustrezen in ga želimo obdržati ali gremo v spremembe. Pri čemer v primeru sprememb obstoječega sistema obstajata 2 možnosti - predlagane spremembe Ustave, kjer se nadaljuje v smeri nemškega modela ali pa se nemški model opusti in se uvede klasičen parlamentarni sistem, kot ga poznajo sosednje države - Italija, Hrvaška, Avstrija. Na koncu vedno pridemo do tega, da se je treba politično odločiti o najbolj ustreznem modelu za državo. Ob tem je koordinator Ustavne komisije poudaril, da sistem seveda deluje, vprašanje pa mora biti, ali smo z načinom delovanja in z dolgotrajnostjo postopkov imenovanja vlade zadovoljni ali želimo to spremeniti oziroma popraviti. Dodal je še, da je glede izpostavljanja odločilne vloge Državnega zbora pri oblikovanju vlade nujno imeti v mislih ustavno načelo delitve oblasti in zato se v parlamentarnem sistemu vlada oblikuje v izvršilni veji oblasti, v dialogu med

predsednikom republike in mandatarjem, pri čemer pa vlada ne more funkcionirati, če nima podpore v parlamentu in na tej podlagi se oblikuje sistem odgovornosti vlade.

Komisija glede na različna stališča in pomisleke, ki so bili predstavljeni v razpravi predloga za začetek postopka za spremembo Ustave ni podprla.

* * *

Za poročevalca na seji Ustavne komisije Državnega zbora je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Predsednik
Rajko Fajt, l. r.